

Legea Privind drepturile copilului

Abrogată prin

Capitolul I. PRINCIPII GENERALE

Articolul 1. Baza juridică

(1) Drepturile și obligațiunile copilului sînt reglementate de prezenta lege și de alte acte legislative.

(2) În conformitate cu prezenta lege, o persoană este considerată copil din momentul nașterii pînă la vîrsta de 18 ani.

Articolul 2. Organele de ocrotire a drepturilor și intereselor copilului

(1) Statul garantează fiecărui copil dreptul la un nivel de viață adecvat dezvoltării sale fizice, intelectuale, spirituale și sociale. Statul întreprinde acțiuni în vederea acordării de ajutor părinților, precum și altor persoane responsabile de educația și dezvoltarea copiilor.

(2) Protecția drepturilor copilului este asigurată de organele competente respective și de organele de drept.

Articolul 3. Egalitatea în drepturi a copiilor

Toți copiii sînt egali în drepturi fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, sex, limbă, religie, dizabilitate, convingeri, avere sau origine socială.

Capitolul II. DREPTURILE FUNDAMENTALE ALE COPILULUI

Articolul 4. Dreptul la viață

(1) Dreptul copilului la viață și la inviolabilitatea fizică și psihică este garantat.

(2) Nici un copil nu poate fi supus torturii, pedepselor sau tratamentelor crude, inumane sau degradante.

(3) Statul recunoaște dreptul copilului la folosirea celor mai bune tehnologii de tratament și recuperare, profilaxie a bolilor.

(4) În cazul în care părinții refuză asistența medicală pentru copilul bolnav, aceasta se acordă contrar voinței lor, la decizia consiliului de medici, luată în prezența reprezentantului puterii.

(5) În conformitate cu legislația, statul asigură mamei, în perioada pre- și postnatală, condiții necesare pentru dezvoltarea sănătoasă a copilului, pentru alimentarea lui rațională și inofensivă, asistență medicală calificată și gratuită, organizarea măsurilor de profilaxie a bolilor, de propagare a unui mod de viață sănătos.

Articolul 5. Dreptul copilului la un nume și la o cetățenie

(1) Din momentul nașterii copilul are dreptul la un nume și este înregistrat conform prevederilor Codului căsătoriei și familiei.

(2) Fiecare copil are dreptul la o cetățenie. Temeiul și condițiile de dobândire și schimbare a cetățeniei copilului sînt stabilite de legislație.

Articolul 6. Dreptul la inviolabilitatea persoanei, la protecție împotriva violenței fizice și psihice

Statul ocrotește inviolabilitatea persoanei copilului, protejîndu-l de orice formă de exploatare, discriminare, violență fizică și psihică, neadmițînd comportarea plină de cruzime, grosolană, disprețuitoare, insultele și maltratările, antrenarea în acțiuni criminale, inițierea în consumul de băuturi alcoolice, folosirea ilicită de substanțe stupefiante și psihotrope, practicarea jocurilor de noroc, cerșetoriei, incitarea sau constrîngerea de a practica orice activitate sexuală ilegală, exploatarea în scopul prostituției sau al altei practici sexuale ilegale, în pornografie și în materiale cu caracter pornografic, inclusiv din partea părinților sau persoanelor subrogatorii legale, rudelor.

Articolul 7. Dreptul la apărarea demnității și onoarei

Fiecare copil are dreptul la apărarea demnității și onoarei.

Atentatul la onoarea și demnitatea copilului se pedepsește în conformitate cu legislația.

Articolul 8. Dreptul la libertatea gîndirii și conștiinței

(1) Dreptul copilului la libertatea gîndirii, la opinie, precum și la confesiune nu pot fi încălcate sub nici o formă .

(2) Statul garantează copilului, capabil să-și formuleze opiniile, dreptul de a-și exprima liber aceste opinii asupra oricărei probleme care îl privește. De opinia copilului care a atins vîrsta de 10 ani se va ține cont, în mod obligatoriu, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

(3) În acest scop copilului i se dă posibilitatea de a fi audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative care-l privesc, fie direct, fie printr-un reprezentant sau

organ corespunzător, în conformitate cu legislația .

(4) Nici un copil nu poate fi constrâns să împărtășească o opinie sau alta, să adere la o religie sau alta contrar convingerilor sale. Libertatea conștiinței copilului este garantată de către stat, ea trebuie să se manifeste în spiritul toleranței religioase și respectul reciproc.

(5) Părinții sau persoanele subrogatorii legale au dreptul să educe copilul conform propriilor convingeri.

Articolul 9. Dreptul la dezvoltarea capacităților intelectuale

Statul asigură tuturor copiilor posibilități și condiții egale pentru însușirea valorilor culturale, susține înființarea diferitelor instituții de stat și obștești care contribuie la dezvoltarea capacităților creative ale copiilor, asigură accesul lor la aceste instituții, sprijină în conformitate cu legislația editarea ziarelor revistelor și cărților pentru copii, turnarea filmelor, prezentarea emisiunilor radiofonice și televizate pentru copii.

Articolul 10. Dreptul la învățătură

(1) Fiecare copil are dreptul la instruire gratuită în limba română sau în altă limbă în școli de cultură generală , la continuarea studiilor în școli tehnico-profesionale, licee, colegii, instituții de învățământ superior, în conformitate cu legislația .

(2) Copiii cu dizabilități au dreptul la instruire în școli speciale care funcționează în conformitate cu regulamentele respective.

(3) Copiii orfani și copiii rămași fără îngrijire părintească au dreptul la instruire și la întreținere gratuite în toate instituțiile de învățământ.

Articolul 11. Dreptul la muncă

(1) Copilul are dreptul la muncă independentă în corespundere cu posibilitățile lui de vîrstă, starea sănătății și pregătirea profesională, fiind remunerat în conformitate cu legislația muncii.

(2) Cu acordul părinților sau persoanelor subrogatorii legale copiii sînt admiși la muncă în măsura puterilor, îmbinînd munca cu învățătura de la vîrsta de 14 ani. Organele de stat creează rezerve de locuri de muncă pentru copii, servicii speciale pentru angajarea lor.

(3) Statul protejează copilul de exploatare economică și de executarea oricărei munci, ce prezintă pericol pentru sănătatea lui ori servește drept piedică în procesul de instruire, sau prejudiciază dezvoltarea lui fizică, intelectuală, spirituală, și socială.

(4) Participarea la muncă a copiilor cu dizabilități se realizează prin crearea de către stat a unei rețele adecvate de întreprinderi și servicii.

(5) Antrenarea forțată sub orice formă a copilului în câmpul muncii atrage răspundere juridică.

Articolul 12. Dreptul la odihnă

(1) Fiecare copil are dreptul la odihnă și timp liber, dreptul de a participa la jocuri și la activități recreative proprii vârstei sale. Poate participa de asemenea la viața culturală și artistică.

(2) Statul stimulează și susține material crearea unei rețele largi de instituții extrașcolare, edificii sportive, stadioane, cluburi, tabere de odihnă și alte obiective ce contribuie la întremarea sănătății copiilor, stabilește înlesniri pentru frecventarea instituțiilor de cultură și învățământ, a celor sportive de întremare și a bazelor de odihnă în timpul vacanței.

Articolul 13. Dreptul la asociere în organizații obștești

(1) Copiii au dreptul să se asocieze în organizații obștești în conformitate cu legislația.

(2) Statul acordă ajutor material organizațiilor obștești ale copiilor, pune la dispoziția lor localuri, le acordă înlesniri fiscale.

(3) Se interzice implicarea copiilor în activitatea politică și asocierea lor în partide politice.

Articolul 14. Obligațiunile copilului

Copilul este obligat să conștientizeze și să respecte ordinea publică și normele de conviețuire, să prețuiască atât tradițiile și valorile culturale naționale, cât și cele general-umane, să acumuleze cunoștințe și să se pregătească pentru o activitate utilă, să manifeste o atitudine grijulie față de părinți, mediul ambiant, proprietatea publică și privată.

Capitolul III. FAMILIA ȘI COPILUL

Articolul 15. Obligațiunea părinților de a naște un copil sănătos

(1) Persoanele care depun cerere de căsătorie, la solicitare, pot efectua un examen medical gratuit, în scopul depistării bolilor sau a agenților patogeni ce pot fi transmiși copiilor, cu acordul informat al lor.

Rezultatele examinării se comunică numai persoanei examinate. Depistarea oricărei boli sau a agenților patogeni nu poate exclude căsătoria. În caz de depistarea dereglărilor genetice, care pot conduce la boli ereditare grave, nu se recomandă nașterea copilului.

(2) Femeia gravidă îndeplinește necondiționat indicațiile medicilor pentru asigurarea dezvoltării normale a fătului.

Se recomandă abținerea de la consumul alcoolului, nicotinei și drogurilor în perioada gravidității.

(3) Părinții sînt obligați să respecte recomandările medicilor privind asigurarea dezvoltării normale a copilului în perioada pre- și postnatală. Respectarea tuturor cerințelor medicilor este stimulată de stat.

(4) Statul asigură persoanelor care se căsătoresc, precum și familiilor tinere, condiții necesare de examinare medicală.

Articolul 16. Dreptul la abitație în familie

Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceștia, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul copilului.

Articolul 17. Drepturile copilului care locuiește separat de părinți

Copilul separat de un părinte sau de ambii părinți, care locuiește în Republica Moldova sau în oricare altă țară, are dreptul să întrețină relații personale și contacte directe regulate cu cei doi părinți ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

Articolul 18. Răspunderea familiei pentru copil

(1) Ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținînd cont în primul rînd de interesele acestuia.

(2) Părinții sau persoanele subrogatorii legale poartă răspundere juridică pentru lipsa de supraveghere permanentă a copiilor de vîrstă fragedă și preșcolară .

(3) Dacă ambii părinți sau unul din ei, precum și persoanele subrogatorii legale, nu-și îndeplinesc obligațiunile față de copil sau abuzează de drepturile lor paterne, copilul are dreptul de a sesiza organele de tutelă și curatelă, precum și de drept, pentru a-și apăra drepturile și interesele.

(4) În cazul în care copilul este întreținut în instituție de stat pentru copii, cauza fiind abandonarea sau îmbolnăvirea acestuia ca urmare a nerespectării recomandărilor medicilor, ambii părinți vor compepsa cheltuielile pentru întreținerea lui în conformitate cu legislația.

Articolul 19. Dreptul la spațiu locativ

(1) Copiii, membri ai familiei locatarului, au aceleași drepturi ca și ceilalți membri ai familiei la folosirea spațiului locativ, iar copiii, membri ai familiei proprietarului locuinței, au aceleași drepturi la folosirea și moștenirea acesteia.

(2) Autoritățile administrației publice locale asigură întreținerea și reparația locuințelor copiilor orfani și celor rămași fără îngrijire părintească pînă la majorat.

(3) Copiilor care revin dintr-o instituție de stat pentru copii, de la rude, persoane subrogatorii legale li se atribuie peste rînd spațiu locativ, dacă e imposibilă instalarea lor în locuința ocupată anterior.

Articolul 20. Dreptul la proprietate

Fiecare copil are dreptul la proprietate. Dreptul copilului la proprietate este garantat. Copilul beneficiază de dreptul la proprietate în limitele și în modul stabilite de legislație.

Articolul 21. Ocrotirea familiei de către stat

(1) Familia și copiii beneficiază de protecție și ajutor special pentru realizarea drepturilor lor.

(2) Statul acordă sprijin familiei la întreținerea și educația copiilor, garantează plata indemnizațiilor la nașterea copilului, acordă alte ajutoare și compensații prevăzute de legislație.

Capitolul IV. COPILUL ÎN CONDIȚII NEFAVORABILE ȘI EXTREME

Articolul 22. Ocrotirea copiilor orfani și a copiilor rămași fără îngrijire părintească

(1) Copiii, care temporar sau permanent sînt lipsiți de mediul familial sau care, în propriul lor interes, nu pot fi lăsați în acest mediu, se bucură de protecție și ajutor special din partea statului, conform legislației.

(2) Copiii orfani și copiii rămași fără îngrijire părintească sînt înfiați sau plasați în altă familie sau în instituție de stat pentru copii.

(3) Adopția de către cetățenii străini se desfășoară în conformitate cu legislația în cazul în care nu poate fi găsită o soluție potrivită în Republica Moldova. La alegerea soluției se va ține seama de necesitatea de asigurare a unei continuități în educarea copilului, de originea sa etnică, religioasă, culturală, lingvistică și de dorința copilului.

Articolul 23. Întreținerea copiilor în instituții de stat pentru copii

(1) În cazul în care nu este posibil plasamentul copilului rămas fără familie într-o altă familie, el este instituționalizat în casa de copii sau în altă instituție similară, aflându-se la întreținere deplină de către stat. Instituționalizarea se desfășoară în conformitate cu legislația.

(2) Copiilor instituționalizați li se creează toate condițiile pentru dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală, pentru păstrarea limbii materne, culturii, tradițiilor și obiceiurilor naționale, cultivându-le, totodată, deprinderi pentru o viață independentă.

Articolul 24. Drepturile copiilor cu dizabilități

(1) Statul asigură copiilor cu dizabilități, în egală măsură cu alți copii, dreptul la protecție socială, asistență medicală, reabilitare, educație, muncă, acces la mediul fizic, tehnologiile și sistemele informaționale, de comunicare, precum și la alte utilități și servicii la care are acces publicul larg, pentru a se putea bucura de o viață decentă în condiții care să le faciliteze participarea activă la viața socială.

(2) Statul asigură copiilor cu dizabilități dreptul de a beneficia de prestații și servicii sociale.

Articolul 25. Drepturile copiilor aflați în situații excepționale

(1) Copiilor aflați în situații excepționale (accidente, calamități naturale, epidemii, războaie etc.) statul le acordă ajutor urgent și gratuit, întreprinde măsuri de neamânat pentru evacuarea lor din zona de pericol și reunirea cu familia.

(2) În caz de pierdere a părinților copilul beneficiază de protecție socială din partea statului, precum și de privilegiile prevăzute de legislație.

Articolul 26. Interzicerea antrenării copiilor în acțiuni militare

Se interzice antrenarea copiilor în acțiuni militare, precum și propagarea războiului și violenței în rândurile copiilor.

Articolul 27. Dreptul copilului la azil

(1) Statul asigură dreptul fiecărui copil la azil în conformitate cu Legea nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova.

(2) Statul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura protecția și asistența corespunzătoare copilului solicitant de azil sau beneficiar de protecție internațională, de protecție temporară ori de azil politic, însoțit sau neînsoțit de reprezentantul lui legal.

Articolul 28. Ocrotirea drepturilor copilului în cazul tragerii la răspundere a acestuia

(1) Statul apără dreptul copilului la libertatea personală.

(2) Reținerea sau arestarea copilului sînt aplicate doar ca măsuri excepționale și numai în cazurile prevăzute de legislație. În cazul reținerii sau arestării copilului, părinții sau persoanele subrogatorii legale ale acestuia sînt informați de îndată.

(3) Copiii reținuți sau arestați sînt ținuți sub arest separat de adulți și de copiii condamnați .

(4) Nici pedeapsa capitală, nici închisoarea pe viață nu pot fi aplicate pentru infracțiunile comise de persoana sub vîrsta de 18 ani.

(5) În procesul dezbaterilor judiciare în care figurează copii este obligatorie participarea apărătorului și pedagogului. La examinarea de către instanța de judecată a litigiului privind educația copilului este obligatorie participarea autorității tutelare.

Articolul 29. Ocrotirea drepturilor copilului în instituțiile educative speciale

(1) Repartizarea copilului în instituții educative speciale se face numai conform hotărîrii judecătorești la propunerea organelor de resort respective de pe lîngă autoritățile administrației publice locale.

(2) Copilul care se află într-o instituție educativă specială are dreptul la tratament uman, ocrotire a sănătății, instruire generală sau profesională, întrevvedere cu părinții, rudele și alte persoane interesate, la concediu, corespondență.

(3) O condiție obligatorie a deținerii copiilor în instituții educative speciale este reeducarea în vederea revenirii lor la un mod normal de viață.

Articolul 30. Ocrotirea copilului de răpire, vînzare și trafic

Statul ia toate măsurile necesare pentru a preveni răpirea, vînzarea și traficul de copii în orice scop și în orice formă.

Capitolul V. COLABORAREA INTERNAȚIONALĂ

Articolul 31. Colaborarea internațională

(1) Statul asigură realizarea colaborării internaționale în domeniul ocrotirii drepturilor copilului prin intermediul structurilor statale și nestatale.

(2) Dacă acordul internațional la care Republica Moldova este parte stabilește alte reguli decât cele care se conțin în prezenta lege, se aplică regulile acordului internațional.

Capitolul VI. RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGII ȘI CONTROLUL ASUPRA APLICĂRII EI

Articolul 32. Răspunderea pentru încălcarea legii

Persoanele fizice și juridice care s-au făcut vinovate de încălcarea prezentei legi sînt trase la răspundere în modul stabilit de legislație.

Articolul 33. Controlul asupra aplicării legii

Controlul asupra aplicării prezentei legi se exercită de către organele de stat împuternicite în acest scop prin legislație .

Legea este valabilă. Relevanța verificată la 03.09.2021